

Helsinki 18. kesäkuuta 2024

Luontoliiton lausunto metsästyslaissa säädetyistä poikkeusluvista annetun valtioneuvoston asetuksen 2 §, 4 § ja 5 §:n muuttamisesta

Maa- ja metsätalousministeriön asetuksen mukaan suurpetojen poikkeuslupia koskevaa lainsäädäntöä on tarkoitus muuttaa siten, ettei myönnettyä poikkeuslupaa enää tarvitse kohdentaa vahinkoa aiheuttavaan yksilöön. Tämä antaisi mahdollisuuden ampua minkä tahansa kohteena olevan eläinlajin yksilön, joka liikkuu rajatulla lupa-alueella. Täten vahinkoperusteisten poikkeuslupien voidaan katsoa muuttuvan kannanhoidollisiksi kaatoluviksi. Lisäksi poikkeusluvan voimassaoloaikaa on tarkoitus kasvattaa nykyisestä 21 vuorokaudesta, 31 vuorokauteen, jotta mahdollisuudet suurpetojen metsästyksen onnistumiseen maksimoidaan.

Susi, karhu ja ilves kuuluvat EU:n luontodirektiivin (92/ 43/ETY) liitteen IV tiukasti suojeltuihin lajeihin. Niiden tahallinen tappaminen on kiellettyä EU:n luontodirektiivin artiklan 12 perusteella. Tiukasti suojeltujen lajien tappamisen pitää olla aina viimeinen vaihtoehto, jos mitään muuta vaihtoehtoa ei ole olemassa ja kaikkia muita keinoja on yritetty käyttää useampaan kertaan.

Korkein hallinto-oikeus on todennut (KHO:2023:99), että luontodirektiivin tiukasti suojeltavaan lajiin kohdistuva kannanhoidollinen metsästys sellaisenaan ei ole hyväksyttävä päämäärä luontodirektiivin määräyksistä poikkeamiseen.

Ehdotettu lainsäädännön muutos on huolestuttava ja voi lisätä kotieläinvahinkoja. Luontoliitto katsoo, ettei ehdotettua asetusmuutosta tule hyväksyä.

Poikkeusluvista tulee vastaisuudessakin edellyttää, että lupa kohdennetaan tiettyyn vahinkoa aiheuttavaan yksilöön. Kun lupa kohdennetaan väärään yksilöön, on todennäköistä, ettei tilanteeseen tule muutosta. Tämä tarkoittaa sitä, että tietyille kotieläintiloille voidaan joutua myöntämään useita poikkeuslupia ongelman ratkaisemiseksi. Tällaisella menettelyllä voi olla haitallisia vaikutuksia suurpetokantaan.

EU-lainsäädännön mukaan mahdolliset poikkeusluvut on kyettävä toteuttamaan valikoiden, rajoitetusti ja tarkoin valvotuissa oloissa. Jos valikointi on mahdotonta, esimerkiksi lumettomana aikana, poikkeusta ei tulisi toteuttaa.

Petovahinkojen ennaltaehkäisy on osoittautunut tehokkaaksi

Euroopan komission [perusteellinen analyysi](#) korostaa kohdistamattoman tappamisen tehottomuutta seuraavasti: kohdistamaton tappaminen ei vaikuta vähentävän susihyökkäyksiä kotieläimiä kohtaan, ellei sitä tehdä niin laajamittaisesti, että se tosiasiallisesti vähentää susikannan tiheyttä laajoilla alueilla. Tämän tyyppinen metsästys ei olisi yhteensopiva luontodirektiivin tavoitteiden kanssa, ja sen tuomitsee nykyään myös suuri osa Euroopan kansalaisista.

Susilauman ollessa kyseessä poikkeusluvista tulisi pidättäytyä kokonaan. Alfanaaran tai -uroksen ampuminen johtaa yleensä lauman hajoamiseen, mikä lisää ongelmia. Lammashäviöt tapahtuvat yleensä heinä-syyskuussa, jolloin susilauman ravintotarve on suurimmillaan. Pennut ovat tuona ajankohtana 3–5 kuukauden ikäisiä. Pentujen ruuansaanti ja selviytymismahdollisuudet heikkenevät, mikäli aikuisia yksilöitä ammutaan laumasta. Tämä lisää myös susien aiheuttamia kotieläinvahinkoja.

Suurpetojen kaatolupia voidaan luontodirektiivin mukaisesti myöntää vain erittäin poikkeuksellisissa tilanteissa, mikäli muuta tyydyttävää ratkaisua ei ole. Kotieläinvahinkojen ollessa kyseessä vaihtoehtoisia menetelmiä on olemassa. Kotieläinten suojaaminen petoaidoilla on yksi tehokkaimmista menetelmistä.

Tuomiossaan (asia C-674/17)[1] Euroopan unionin tuomioistuin on todennut, että 16 artiklan 1 kohdan nojalla ei voida myöntää poikkeusta, jos poikkeamisella tavoiteltu päämäärä voidaan saavuttaa jollakin muulla tyydyttävällä ratkaisulla.

Saksassa edellytys kotieläinvahinkoja aiheuttavien suurpetojen metsästykselle on, että tilallisella on käytössä petoaitoja. Suurpedolle voidaan myöntää lupa ainoastaan siinä tapauksessa, jos se toistuvasti onnistuu pääsemään toimivan petoaidan sisäpuolelle[1].

Saksan korkein hallinto-oikeus totesi Niedersachsenin viranomaisten äskettäin myöntämän sudenmetsästyslupan laittomaksi, sillä alueilla, joilla on kotieläinvahinkoja, suojelumenetelmien käyttö on tutkittava kattavasti ennen luvan myöntämistä ja vahingot on ensin todistettava merkittäviksi.[2]

Saksassa tehdyt tutkimukset osoittavat, että kotieläinvahingot eivät johdu susikannan lisääntymisestä, vaan ennaltaehkäisyn puutteesta. Tutkimuksessa suositellaan, että Saksan susipolitiikan tulisi keskittyä vaihtoehtoisiin ei-tappaviin menetelmiin ja suden sietokyvyn edistämiseen susikannan tappavan hoidon sijaan.[3]

Lisäksi Slovakiassa tehdyssä tutkimuksessa ei löydetty yhteyttä metsästetyn susien määrän ja kotieläinvahinkojen vähenemisen välillä^[4].

Suurpetojen kotieläimiin kohdistamia vahinkoja ehkäistään sähköistetty petoaitojen, laumanvartijakoirien, koirien suojaamisen ja aktiivisen karkottamisen avulla. Nämä keinot ovat osoittautuneet tehokkaaksi menetelmäksi estää vahinkoja.

DNA-testin ottaminen menehtyneistä kotieläimistä on toimiva tapa selvittää mikä petoeläin vahingon on aiheuttanut. Menetelmää käyttämällä saadaan myös selville, mikäli vahingonaiheuttaja on koira. Koirien aiheuttamat kotieläinvahingot tulkitaan herkästi susien aiheuttamiksi.

Ministeriön asetusluonnoksessa sudet nähdään pelkästään ongelmana ja vahinkoa aiheuttavana nisäkkäänä Suomen luonnossa. Tällaisesta vanhanaikaisesta asenteesta tulisi päästä eroon. Susi on tärkeä avainlaji, joka välillisesti ja suoraan vaikuttaa muihin luonnonvaraisiin eläinlajeihin, pitäen ekosysteemin terveenä ja toimivana. Ilman susia luonto köyhtyy ja monimuotoisuus vähenee.

Metsäpeura

Asetuksen muutoksen arvioidaan helpottavan etenkin susien ja karhujen ampumista alueilta, joilla elää metsäpeuroja. Metsäpeurakantaa pyritään siten lisäämään hävittämällä niiden luontaisia saalistajia. Samaan aikaan metsäpeuraa pidetään hyödynnettävänä riistalajina, jonka metsästys turvataan Suomen riistakeskuksen myöntämin pyyntiluvuin. Metsäpeuran trofeemetsästystä kaupataan myös ulkomaalaisille metsästysharrastajille yli 20 000 dollarin hintaan^[5]. Taka-ajatus metsäpeurakannan kasvattamiselle vaikuttaa olevan tarve saada lisää kaatolupia ja metsästyselämyksiä harrastajille^{[6][7]}.

Metsäpeurat ovat kautta historian eläneet samoilla alueilla suurpetojen kanssa ja sopeutuneet niiden aiheuttamaan saalistuspaineeseen. Ihmisten aiheuttamiin uhkiin metsäpeura ei sen sijaan ole sopeutunut. Näitä uhkia ovat mm. ilmastonmuutoksen tuomat haasteet, liikenne, elinalueiden pirstaloituminen ja elinalueiden vähäisyys, sekä liian laaja poronhoitoalue. Poronhoitoalue estää metsäpeuraa leviämästä pohjoisen erämaa-alueille. Lisäksi porot risteytyvät metsäpeurojen kanssa. Metsäpeurakannan turvaamiseksi on olennaista puuttua ihmisten aiheuttamiin ongelmiin, eikä vähentää luonnon monimuotoisuutta tappamalla suurpetoja.

Kunniottavasti,

Riku Eskelinen, Toiminnanjohtaja

Luontoliitto ry.

Lisätiedot:

Christa Granroth, Luontoliiton suurpetojaoston jäsen

c.granroth@gmail.com

Mari Nyyssölä-Kiisla, Luontoliiton susiryhmän puheenjohtaja

susiryhma@luontoliitto.fi

Francisco Sánchez Molina, Luontoliiton suurpetovastaava

francisco.sanchez@luontoliitto.fi (in English)

Lähteitä:

^[1] Saksan luonnonsuojelukaki muutos 2019, pykälä kai 45§.

^[2] <https://www.ndr.de/nachrichten/niedersachsen/Verwaltungsgericht-Oldenburg-untersagt-Abschuss-von-Wolf,wolf5038.html>

^[3] <https://www.frontiersin.org/articles/10.3389/fevo.2022.778917/full>

^[4] <https://conbio.onlinelibrary.wiley.com/doi/10.1111/conl.12994>

^[5] . <https://worldwidetrophyadventures.com/trips/extremely-rare-forest-caribou-in-finland/?fbclid=IwAR1pfEgCzcWuzgvOWSRHbb4JtqzQgMWnH1vSym8yCxtPV78AKzEaEg0ED8>

^[6] <https://www.finnhunting.fi/en/hunting-in-finland/hunting-of-ungulates/wild-forest-reindeer.html>

^[7] <https://wildmark.fi/caribou/>